

*„A táji adottságokhoz alkalmazkodó,
a Kárpát-medencében
régóta termesztett gyümölcsfajták
megőrzésében való együttműködésről”
szóló megállapodás*

*„Ha tudnám is, hogy holnap lesz a világvége,
azért ma még ültetnék egy almafácskát”*

Luther

A MEGÁLLAPODÁS: A megállapodásban örökségünk megővésének fontos része a gyümölcstermő növények a Kárpát-medencében megőrzött változatainak minél nagyobb egyedszámban való elterjesztése, oly módon, hogy pontosan tudjuk, milyen fajta és változat hol, milyen számban található meg.

MI A PROGRAM CÉLJA? A tájfajták megőrzése, a génbankokban őrzött tételek mellet egy párhuzamos megőrzés biztosítása. A tájfajta gyümölcstermő növények feltérképezésére, helyi és országos adatbázis létrehozása. A helyben honos és újrahasznosított tájfajták szaporítása, termesztése és hasznosítása. A megállapodás keretében a kertek bemutatóként fogják működni, mivel fontos szerepe van a tájékoztatásban és a tájfajták bemutatásában.

HOGYAN INDULT A PROGRAM? A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa kezdeményezésére az evangélikus, katolikus és református egyházak főpásztorai, a Vidékfejlesztési Minisztérium, génmegőrző és tudományos intézményeinek, valamint a Kárpát-medencei Gyümölcsészeti Hálózat kifejezték támogatásukat a programhoz. Közösségi intézmények együttműködésével hozható létre a génkészletek nyilvántarthatósága, biztonsága és hasznosulása, melyeket a történelmi egyházak teleki (plébániák, parókiák, lelkeszlakok kertjei), az önkormányzati és felekezeti iskolák kertjei, valamint az önkormányzati kezelésben lévő kertek.

2011. szeptember 5-én az együttműködési megállapodást megkötötték és aláírták:

1. Fülöp Sándor, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa
2. Ángyán József, parlamenti államtitkár – Vidékfejlesztési Minisztérium
3. Holly László, elnök – Növényi Génbank Tanács
4. Ónodi Gábor, igazgató – Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet
5. Lantos Tamás, Kárpát-medencei Gyümölcsészeti Hálózat
6. Bölcskei Gusztáv, püspök – Magyarországi Református Egyház
7. Gáncs Péter, elnök-püspök – Magyarországi Evangélikus Egyház

BEMUTATÓKERTEK SZEREPE:

- az eltűnő, a Kárpát-medencében régóta termesztett fajták, illetve tájfajták fennmaradása és újrarahonosodása, illetve új változatok kialakulása,
- e fajták elterjedésükkel genetikai alapot biztosítanak a globális klíma- (és társadalmi) változásokból, az ökológiai- és erőforrás-válságból következő helyi szintű problémák megoldásához,
- az az ősi ismeretanyag, amely a hagyományos gyümölcsstermesztéshez és feldolgozáshoz kapcsolódik, megőrződik és a jelenkori lehetőségekhez igazítva alkalmazást nyer,
- a vidéken élő fiatalok megismerkedhetnek az alkalmazkodó gyümölcsstermesztés általában a tájbarát gazdálkodás lehetőségeivel, és maguk is hozzájárulhatnak az életgazdagság helyreállításához szülő-földjükön,
- ezáltal a fogyasztók változatosabb, egészségesebb gyümölcsökhöz jutnak,
- új, illetve már feledésbe merült gasztronómiai lehetőségek feltárásával a termesztők részére újabb piaci szegmens elérése válik lehetővé,
- kezdeményezésünk mozgalommá szélesedik, s
- a hagyományos művelésű gyümölcsösök, mint tájkép elemek újból a pannon táj részei lesznek.

JELENTKEZÉS

A programba jelentkezni kizárólag a NÖDIK honlapján (www.nodik.hu) elérhető, hiánytalanul kitöltött jelentkezési lappal az intézet gyümölcsész koordinátoránál, Veres Emesénél lehet az alábbi elérhetőségen: everes@mail.nodik.hu

MIT VÁLLAL A NÖVÉNYI DIVERZITÁS KÖZPONT?

- a növényanyag biztosítását,
- szakmai tanácsadást,
- faj/fajták kiválasztását,
- terület előkészítésében és a növényanyag ültetésében való tanácsadást, közreműködést,
- a kihelyezett állomány nyilvántartásának vezetését,
- szakmai rendezvények, képzések lebonyolítását.

A területet minden jelentkező esetében a Növényi Diverzitás Központ munkatársa szemrevételezi. Minden bemutatótertek adottságai eltérőek, ezért valamennyi jelentkezőt egyedileg, egyéni bánásmódban részesítünk.

JELENTKEZÉS FELTÉTELEI:

- önkormányzati vagy egyházi tulajdonban levő terület (templomkert, parókiakert, iskolakert, stb), melynek tulajdonjogát földhivatali térképmásolattal igazolni kell,
- terület nagysága minimum 500 m², maximum 10.000 m²,
- 10.000 m² nagyságú terület esetén kötelező talajvizsgálat,
- megfelelő adottságokkal rendelkezik a Kárpát-medencében régóta termesztett gyümölcsfajták megőrzéséhez,
- kitöltött jelentkezési lap visszaküldése írásban,
- szerződés aláírása a jelentkező és a kert fenntartója részéről.

HOL NEM LÉTESÜLHET BEMUTATÓKERT?

Nem áll módunkban bemutatóterket létrehozni magán-tulajdonban, civil szervezetek (egyesületek, alapítványok, stb.) tulajdonában, bérleti szerződésben levő területen és gazdasági társaság (Bt, Kft, Rt. stb) tulajdonában levő területeken.

MIKOR LÉTESÜLHET BEMUTATÓKERT?

Jelentkezés abban az esetben válik hivatalossá, ha megérkezik a Növényi Diverzitás Központ (Veres Emese, gyümölcsész koordinátor) részére a hiánytalanul kitöltött jelentkezési lap, a földhivatali térképmásolat és a tulajdoni lap másolata, valamint aláírásra kerül a szerződés mindhárom fél részéről, amelynek feltételeit elfogadhatónak tartják.

VÁLASZTHATÓ FAJOK:

- almatermésűek: alma, körte;
- csonthéjasok: őszibarack, kajszli, szilva, cseresznye, meggy.

MIT VÁLLAL A JELENTKEZŐ?

- telepítés előtt a terület bekerítését,
- a gyümölcsoltványok elszállítását (faiskolából/NöDiK-ból a telepítés helyszínére való szállítás), a Jelentkező költségére és kockázatára történik, minőségi reklamációt a NöDiK csak az átvételkor fogad el,
- átadást követően az oltványok 5 napon belüli elültetését,
- telepítésről készített térkép és fotók elküldését 15 munkanapon belül,
- a kert legalább 10 évig való fenntartását,
- beszámoló küldését évente egyszer,
- az oltványok eltelepítését a terepszemlén bemutatott helyszínen,
- a jelentkező kötelezően részt vesz (kertenként minimum 1 fő) az évi két alkalommal (márciusban és októberben) megrendezésre kerülő szakmai rendezvényeken.

EGYÉB FELTÉTELEK:

- a Gyümölcsész programból való visszalépés az előre közölt telepítési időpont előtt 2 hónappal lehetséges, amennyiben az későbbi időpontban történik a jelentkező az oltványok – előre közölt - költségének visszatérítésére kötelezett,
- amennyiben a jelentkező az oltványokat a szakmai rendezvényen illetve az adott év október 15 - november 01. között nem veszi át, a jelentkező az oltványok költségének visszatérítésére kötelezett,
- tilos a fákat tovább ajándékozni, eladni, későbbiekben átültetni és kivágni,
- amennyiben valamilyen külső tényező miatt az oltványok 70%-a az ellenőrzés kapcsán nincs az adott területen akkor a jelentkező pénzbeli visszatérítésre kötelezett, amely költség magába foglalja a gyümölcsoltványok árát (fajtól és fajtától függő darabonkénti ár),
- az a jelentkező, aki 10.000 m² területtel jelentkezik köteles talajvédelmi szakhatóság által teljes körű talajvizsgálatot végeztetni.

A LÉTESÜLT KERTEK ELLENŐRZÉSE:

- a Növényi Diverzitás Központ munkatársa évente látogatást tesz a létesült „gyümölcsös kertben”. Az első szemrevételezés időpontja a telepítést követő év tavaszán történik,
- az ellenőrzés időpontja előre egyeztetett időpontban történik,
- az ellenőrzésen jegyzőkönyv és fotó készül,
- amennyiben a jelentkező a jelen szerződésben, illetve a szakmai megbeszéléseken meghatározott szakmai előírásokat nem tartja be, illetve a kert művelése szakmailag kifogásolható, a kert a programból kizárásra kerülhet.

FONTOSABB HATÁRIDŐK:

- jelentkezés: *folyamatos*
- szerződés aláírása: *június 15-ig*
- visszalépés: *augusztus 15-ig*
- gyümölcsoltványok átvétele: *október 15. után*

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Veres Emese
Növényi Diverzitás Központ
2766 Tápiószéle, Külsőmező 15.
Mobil: +36 30 415 7698
Email: everes@mail.nodik.hu
<http://www.nodik.hu>

